Klaar voor de toekomst? Crime Change en Cybercrime

"Nederland is veiliger, maar alleen voor wie in de achteruitkijkspiegel kijkt. Terwijl we door de voorruit tal van nieuwe bedreigingen kunnen zien opdoemen". Marnix Eysink Smeets, lector Publiek Vertrouwen in Veiligheid en Hoofd van de Onderzoeksgroep Recht en Veiligheid aan Hogeschool Inholland, ging met ons in gesprek over de veiligheidsuitdagingen van morgen. Zo'n vijftig mensen kwamen op 15 juni bijeen in de mooie raadzaal van de gemeente Amersfoort om te spreken over de thema's Crime Change en Cybercrime.

Eysink Smeets sprak over het thema crime change en een vertegenwoordiger van de AIVD nam ons mee in de complexe cyberwereld.

Crime change en crime drop

Er zijn vier grote ontwikkelingen zichtbaar:

1. Crime Drop
2. Crime Change
3. Fear Drop
4. Fear Change

Eysink Smeets: "De geregistreerde criminaliteit zoals we die kennen, daalt. Deze daling zien we overigens in grote delen van de wereld. Andere vormen van criminaliteit gaan juist omhoog, maar die meten we niet en zien we vaak ook niet. Ook zien we dat burgers zich door de jaren heen veiliger zijn gaan voelen. Maar er is ook sprake van andere ontwikkelingen waar de burgers zich zorgen over maken Denk hierbij aan ondermijning, cybercrime, maatschappelijke onrust en terreur. De verschuiving noemen we Crime Change en Fear change.

De burger en de rechtsstaat

"Veranderingen in de samenleving gaan snel. Deze veranderingen vragen om een flexibele overheid die in staat is om mee te veranderen." meent Eysink Smeets. "De aanpak van deze 'nieuwe' fenomenen vraagt om een andere benadering dan bij de traditionele criminaliteit". Hoe dit vorm en inhoud krijgt, moet nader uitgewerkt en ontwikkeld worden. Eysink Smeets geeft de zaal mee dat volgens hem de professionals in veiligheid twee doelen hebben te dienen; de burger en de rechtstaat. "Als je dat eerste goed doet, heb je ook meer draagvlak voor het tweede."

Cyber Crime: de mens is zowel de zwakke als de sterke schakel

Een vertegenwoordiger van de AIVD vertelt onder het motto 'Geheim, maar niet geheimzinnig' over de taken en expertise van de AIVD en haar rol in het fenomeen Cyber Crime. In cyberdreiging onderscheidt de AIVD actoren binnen twee verschillende groepen; de opportunistische groep en de volhardende groep. Tot de eerste groep behoren hackers (ethical en non-ethical) en terroristen, tot de tweede criminele organisaties en staten. Verontrustend genoeg, verschuiven de terroristen langzaam maar zeker naar de tweede.

"Cyber is een middel," zegt de vertegenwoordiger. De mogelijkheden van het internet zijn vrijwel onbeperkt. "De zwakke, maar ook de sterke schakel is toch de mens". Zorgwekkend is te zien dat

Kroonstraat 25 – Postbus 8300 – 3503 RH – Utrecht – 06-148 73 690 – secretariaat@rvs-mn.nl – www.rvsmiddennederland.nl

cybercriminelen hier steeds meer op inspelen en profilen: waar zitten de kwetsbare plekken/mensen?

Laag veiligheidsbewustzijn

Het veiligheidsbewustzijn rond cyber is nog (te) laag. Mensen realiseren zich nog te weinig wat de risico's zijn en hoe groot deze zijn. In de praktijk blijkt nog teveel dat mensen, op gevoelige posities, zich niet terughoudend op social media bewegen. En dat maakt ze kwetsbaar.

"Voordat mensen organisaties binnenkomen, worden ze beoordeeld op hun ervaring en soms wordt ook nog een VOG gevraagd. Maar daar zitten veelal de risico's niet. Het is veel interessanter te kijken naar de kwetsbaarheid van mensen, oorzaken waardoor ze 'compromittabel' worden, zoals in gevallen van een sterke behoefte aan waardering, bij wraak, uit liefde/vriendschap, bij schulden, verslaving of ideologische motieven. Kortom: Cybersecurity begint bij een realistisch veiligheidsbewustzijn bij jezelf en je eigen organisatie.

Marnix Eysink Smeets sprak eerder op de bestuursconferentie met hetzelfde thema op 6 april 2017. <klik hier> (1,6 Mb) voor zijn presentatie, of lees de terugblik op de bestuursconferentie.